

משפט חטיפת תבור: כספי חוקר את אבנרי, השופט מגוריכהון רושם פצצה במערכת, נסיון לחטוף את העורכים, מכשר האזנה בבית קפה, פרטיכל של ישיבה סודית

מיעוטים

אליג'ריה חדשה

"מה שיש לשנות הוא הקו, כל הקו (זה מושג מעורפל / אין עמדת מוחשי). זל הקו ההופך זה / שמועד / את ציבור הערבים במדינה לציבור מנוהר / מושפל / מנוהר ונרדף זה מריו וקולו שפרצו בצורתו / ... זהו לקח נצרת. חזק קוֹת עם ועם גס עלינו חלזת / ומיעוט מדכא וצודק — זאת נאמר, ונדקדק במי לינו / — הוא מיעוט ההופך את הרוב לציבור של קסדות ואלוף..."

כך כתב השבוע לא אחר אלא משורר החצר בהא הידיעה, נתן אלטרמן, בבטאון מפא"י, דבר. היה זה ביטוי נאמן להרגשה שתומה שפשטה בחוגים רחבים בציבור, כי ללא דאמני הנאמנים של השלטון: כי מאר-רעות הרמנים של נצרת (העולם הזה 1075) מהחיים סימיוֹדך בדרכס של יחסי העמים במדינה לקראת המדרון.

בטחון — יחי הבטחון, ניסה השיך תופיק, בוגר מכללת אל-אזהר, להתחמק משאלה ישירה, שהופנתה אליו מפי אחד העתונאים. כשנשאל שנית, שתק שעה ארוכה, אחר הוסיף: "אני עצמי, חושב שהמימשל הצבאי הוקם למען הדיכוי."

לבסוף שפכו הנוכחים את לבם: מי 154 אלף דונאם שהיו ברשות תושבי הכפר ב-1948, נשארו ברשותם 22 אלף דונאם בלבד. לפני שנה, הוציא המשל הצבאי צו "סחם סגור" על שבעת אלפים דונאם נוספים. "אנו דורשים שיחזירו לנו אותם," תבעו הנוכחים.

השבוע, כשהובלו עצירי נצרת ואום-אל-כחם לשלושת חודשי המעצר, היה ברור כי בשלושה חודשים אלה יוכרע גם גורלו של הממשל הצבאי. כל הסימנים העידו כי ביום בו ישחררו העצורים, ימצאו את תקנותיו החמורות של הממשל כנחלת העבר. מאורעות נצרת ואום-אל-כחם יעשו את שלהם.

פרשת תבור

שרשרת השרור

"אתה מנהל את ההגנה בשם השב, ולא כשם דבר השבוע?" הישר אורי אלוני עומת מיכאל כספי, אחרי המש אבנרי נוספות של חקירת שתי-יעורב. הדבר היה בולט גם כאלם בית-המשפט, עת נידונה תלביעה הפלילית על הוצאת דיבה, שהוגשה על-ידי פרעית השבוע.

אם קימה מישוהו כי בחקירה הארוכה וה-טרדנית ניסה כספי להוכיח כי החטיפה בוצעה על-ידי עורכי העולם הזה, כפי שרמזו דבר השבוע במאמר-ההשמצה, הרי אוכזב אבנרי מתוך שפע השאלות של כספי נתברר רק דבר אחד, וגם זה שלא בכונה: איך מקיים הש. ב. שיתוף-פעולה עם פרקליטים לו.

עדות סודית ביותר

החשף חקר כספי את אבנרי ביחס לנסיון-החטיפה הראשון שנערך בדצמבר 1953. עת נשברו אצבעות שתי ידיו של אבנרי ונגרם זעזוע-מוח קשה לשלום כהן. טען כספי: העולם הזה הפיץ או את הגירסה שהתגלפלות הזונית בוצעה על-ידי הש. ב. בעוד שהוא ידע היטב מי הם אלה שהיו המבצעים האמיתיים.

אולם כמות נכונה אפתעה לכספי. אבנרי לא רק הכחיש כי האשים אי פעם את הש. ב. בהתנפלות זו, אלא אף הוציא מתיקו בפרושה קטני-עונות. בהם הודיע בשעתו בפירוש מי ביצע את ההתנפלות; ישתה מסוימת של כוחות-הבטחון של המדינה, כתגובה על התנגדות העולם הזה לפעולת קיבא. בעל-פה הוסיף העד את שם היחידה, ואת שמו של אחד המתנפלים שזוהה על-ידו.

גבלי משים, גילה כספי תוך כדי החקירה הנרגשת שתי עובדות רבות-משמעותיות:

- מוסרי-אינפורמציה שלו במגנון-החושר ידעו אף הם מי ביצע את נסיון-החטיפה הזוהי: אנשים שהיו שליחי הי-שלטון.
- כספי ידע פרטים שנמסרו על-ידי אבנרי בעדות סודית ביותר בפני ועדת-משנה של הכנסת, שחקרה בשעתו את שיתוף-העבודה של הש. ב. בעדות שהעד זו היתה כה סודית, שאפילו חברי הכנסת לא זכו לראות את הפרטיכל. מנין הוא הגיע לכספי?

"מחמת הרלינגר" גילוי שני, שי נתגלה גם הוא בלי כחיה מדברי כספי, היה מעניין עוד יותר. כספי טען כי העולם הזה הפיץ את הגירסה שהפצצה שהושלכה למערכת בדצמבר 1952, ושפצצה את הי קאריקאטוריסט קריאל ("דושי" גרוני, גור

נות, גירוסלם פוסט ומעריב לסיור על גבי אונתי-נוסעים לאורך חופי הים התיכון, ל-תערוכת בריטל וללונדון. המטרה המוצהרת: חקר בעיות השיווק. אם ישתזפו העורכים בינתיים בשמש האביבית ויבלו חופשה נעימה, הרי זה משובה. חבל רק שהסיור נערך אחרי שנסיימה ענת ההדרים, ו-למעשה לא היה כמעט שנה לראות ולחקור באותו ארצות שנכללו במסגרת הסיור.

מנום מור אוניה. אולם דובינר לא טמן את ידו בצלחת. השבוע הגיעה הי בשורה הנעימה לשרה של עתונאים כל-כלים בעתונות היומית, שלא זכו לסיור הראשון. הזמין הרשמי היה המכוון ל-אריזה טובה יותר, שהקרו החיה בו אינו אלא דובינר עצמו. המכוון הרשמי של עתונאים את סופרי גירוסלם פוסט, למרחב, לעצט נייעס, הארץ ומעריב לסיור מוסט בארצות הים התיכון, אירופה המערבית, ארצות סקנ-דינביה, קנדה, קאלפורניה ואורזידה, תוך בילוי חופשה נעימה זו ויכלו הסופרים, אם יהיו מעוניינים בכך, להתעניין גם ב-בעיות אריזה.

עונות אחת, שלא הוזמן אף לסיור אחד וכמעט התפקע מקנאה. סיפר השבוע לחבריו בבית סוקולוב את הבדיחה על השופט הי אמריקאי, שפתח את ישיבת המשפט במלימ: "בוני, קיבלתי מהתובע שוחד בסך אלף דולאר, הנתבע נתן לי שוחד בסך 800 דולאר. אני מחזיר עתה לתובע 200 דולאר, ואשפוט ללא משוא פנים."

פיחוח

האמת שהוכחשה

המסגרת הגדולה, מעליה שורטטו אור תיות הענק "נחושתי", נראתה השבוע מיו-תמת. הצפצפות של בית-החרושת לחימצה גפריתנית פסקו מלהשמיע קולן. שולחנות הקנטינה נחרקו מאדם, ותור ארוך הודחל ליד משרדי מחלקת כוח האדם. בתוך הי משרד קיבלו חלק גדול מן הפועלים החדות פיסורים: "אני מצטערים להודיע לך בזה... שמועות על מיפעל הנחושת בתמנע, נל-חשו מפה לאורז כבר בתחילת אפריל, פיטוריו הפתאומיים של המהנדס מאיר בית-אש, סולל דרך העצמאות וחוצב מענה העקרביט, שעמד בראש המפעל מאז הקמתו, עוררו השערות שונות. "משוה לא בסדר ומשום כך פיטרו את בית-אש", לחשו ספקנים.

גם משרד הפיתוח וגם הנהלת מחצבי-ישראל הכחישו זאת בתוקף. "בית-אש הלך מחמת אי-התאמה", טענו ה"בוכים" בקש דנות. בית-אש בעצמו, שנדהם מהודעת הפיסורים הפתאומית, ביקש לייק: "פורטית משום כך שגיאיות עצמאות כלכלית למפעל. נעשות כן גיאיות איומות. חלק גדול מהן כבר נעשה."

פנצ'ר בכמונות. איש לא חשב שבית-אש יוכה בצדוק, תוך זמן כזה קמה. את אקושה בהגולת המפעל נתן מניח הגנהל הכללי של מחצבי-ישראל ולשעבר ממנהלי טולל-בונה, אליעזר בודנקי, ישג המהנדס הראשי של התכורה, ירד לתמונה בכבוד ובצמיו. פקידים בכירים הוטסו מתל-כאביב למפעל. בית-אש, יחד עם כמה מנאמניו, עזבו את המקום, פנו לכל עבר.

הידיעות הראשונות הגיעו עם פועלים שעלו לחופשה. המפעל משותק, סיפרו כבדרך אנב למי שנוזמן לדרכם. "קרה פנצ'ר רציני בכמונות."

דובר משרד הפיתוח מיהר להכחיש. הוא לא העלה בדתו, כי יהיה מי שיטרח לבקר בעצמו בתמנע, להיחכח כמו ענינו מי הצודק: המספר או המכחיש.

הפועלים צדקו: התכנון האמריקאי והי ציוד הגרמני לא עלו בקנה אחד. בזמן

רקע על-ידי הש. ב. — טעיה שהיתה כוזבת לחלוטין. תוך כדי כך טען כי אבנרי אמר בחוג ידיים בבית-קפה תל-אביבי, שפצצה זו נורקה על-ידי מחמת-צריפיו. אם טעיה זה היתה נכונה, יכול היה כספי לדעת על-כך רק במקרה אחד: אם הש. ב. התקין מכשיר-האזנה בחדר בית-הקפה, בו היה החוג הזהי רגיל להתכנס.

חוג זה היתה נושא שאלות נרגשות. חוטפי תבור ניסו להכריחו, ב"עת החטיפה, לחתום על הידאה כוזבת, כאילו עסק החוג בייחוד מחמת להפלת השלטון בכוח. כס' פי התעקש לברר מדוע לא מסר תבור את כל הפרטים על כך למשרדה, בשעת חקי-רתו. בהרחיבו את הדיבור על "המחמתרת קפה הרלינגר", לא שם לב כי על-ידי כך הוא שם את הדגש על הנימוק העיקרי לחטיפת תבור: נסיון מיגנון-החושר להמציאת מחמתרת כוזבת נוספת.

פרט קטן: ניימו ידע כספי מה אמר אלי תבור לחוקרו במשרדה, שהיו ברובם אנשי ש. ב. במדי שטר-משטר-ישראל?

מה זה "שרות עצמי"?

שעות רצופות של חקירת שתי-יעורב, נוצר מצב מוזר: כספי ביקש להפסיקה, ואילו הנחקר הודיע בחיך שהוא מוכן לתת משיך עוד כמה שעות. אולם חשב ויתר הה פרט אחר: למעשה אי לא ניסה כספי לבחם את טענת דבר השבוע (ודוברי הש. ב.) כאילו חתם תבור בכדי אבנרי וחבריו, דתתי זאת התחמק מן ההכרעה ופירש את דבר השבוע על "שרות עצמי" כאילו היתה הכחנה רק לפריסומה-עצמית של העולם הזה, שהשמיץ בדזון את הש. ב. דבר זה עצמו כבר היה נסיונה רכתי של הש. ב. וצחון מריוע של שמואל תמיר, פרקליט המאשי-מים.

היה רושם כי כספי התכוון להביא את הממונה על הש. ב. עצמו להעיד, להפור את המשפט למאורע משפטי ופוליטי מרכזי. עד שגינע השופט ד"ר יוסף מגוריכהון לניסוח פסק-דין, עשוי המשפט להטיל אור חדש על שיתוף-העבודה והחקירה של מני-גנון-החושר.

עחונות

שני מיעונים

יש דרכים רבות לרכישת דעת-הקהל בדיונות לישראל. כמאבק המר בין שמואל דובינר לבין יצחק רוקה, שליט השמואל לשיחק פרי ידו, נוסו כמעט כולן — מסביבות-עתונאים, מודעות, אספות-עם. הי חודש הגיעו שני הצדדים לאמצעי יעיל הרבה יותר.

ראשונים היו אנשי המועצה לשיווק. הם רגילים לשלוח תפוזים לחוף-לארץ, בתיבות ובארגונים. עתה עלה על דעתם שכדאי הרבה יותר לפרושה עיתונים, כי אלה אחרי שי-בילו חופשה נעימה על חשבון המועצה, כחודאי יהיו אסירי-תודה לה בעתיד.

המועצה לא רצתה לברובו את כספה (ש' הוא כספו של ציבור הפרנסנים) על סתם עתונאים. היא נשיאה את עניה אל עורכי המזורים הכלכליים בעתונות היומית, הי כותבים על המאמרים על הנושאים השנויים במחלוקת בינה לבין דובינר.

לפני חודש הומינה המועצה את העורכים הכלכליים של דבר, הבוקר, ידיעות אחרות *

- שעסק בליבו בעיות לאומיות כלליות, היה מורכב מעתונאים, מחננים, אנטי-כלי-כלה ועורכי-דין. בחקירה הזכיר אבנרי את שמותיהם של נתן ליי-מור, העתונאים בועז עברון ושלום כהן, עורכי-הדין ירזאור ויאיר עברון, המהנדס בנימין רבינוביץ.